

A. ΑΡΘΡΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ

1. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ (1)

α) Αγία Γραφή

Κανοντας λόγο 'γιά τήν φύση καί τόν χαρακτήρα τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νά ἀναφερθοῦμε πρωτίστως στήν σχέση Ἀγίας Γραφῆς καί Ἐκκλησίας καί νά ὑπογραμμίσουμε τήν στενή καί ζωτική \αὐτή ἡ σχέση, χωρίς τήν ὁποία κανεῖς δέν μπορεῖ νά ἔχει τήν βεβαιότητα ὅτι κατέχει καί ἐρμηνεύει σωστά τήν θεία Ἀποκάλυψη, ἡ ὁποία περιέχεται μέσα στήν Ἀγία Γραφή.

Ἐπίσης, πρέπει νά ἀναφερθοῦμε στή σχέση Ἀγίας Γραφῆς καί Ἱερᾶς Παραδόσεως, γιά νά καταλήξωμε στό συμπέρασμα ὅτι καί οἱ δύο - Ἀγία Γραφή καί Ἱερά Παράδοση - εἶναι οἱ δύο ἰσόκυρες πηγές τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, ἡ γραπτή καί ἡ ἄγραφη.

α) ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

"Όταν λέμε Ἀγία Γραφή ἐννοῦμε τό σύνολο τῶν θεοπνεύστων βιβλίων, τά ὁποῖα περιέχουν τήν Θεία Ἀποκάλυψη. Τά βιβλία αὐτά πού στοχεύουν στήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, περιέχουν τό σύνολον τῶν Ἀληθειῶν τοῦ Θεοῦ καί ἀποκαλύπτουν στόν ἄνθρωπο τόν ἴδιο τόν Θεό καί τό θέλημά Του. "Μέ τήν ἀποστολική ἐποχή ἡ Ἀποκάλυψη κλείεται. Ὁ Θεός δέν προσθέτει τίποτε πιά στό ἀντικειμενικό περιεχόμενο τοῦ λόγου του" (Πῶλ Εὐδοκίμωφ, Ἡ Ὁρθοδοξία, σελ. 265). Μέσα στήν Ἀγία Γραφή ὁμιλεῖ ὁ Ἰδιος ὁ Θεός: "πολυμερῶς καί πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεός λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ" (Εβρ.1, 1). Γι' αὐτό καί λέμε ὅτι ἡ Ἀγία Γραφή περιέχει τήν Ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ, τήν Θεία Ἀποκάλυψη. "Ἡ ἀποκάλυψή Του αὐτή εἶναι, ἦταν καί θά εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ στό ἱστορικό γίνεσθαι" (π. Θεόκλ. Ἀθανασόπουλου, Ἐκκλησία: ὁ αὐθεντικός φύλακας καί ἐρμηνευτής τῆς Ἀγίας Γραφῆς, σελ.26). Ἡ Ἀγία Γραφή ἀποτελεῖ ἀκόμη τόν κώδικα μέσα στόν ὁποῖο ἔχει ἀποθησαυρισθῇ (ἔχει διαφυλαχθῇ), ὡς κληρονομιά πολύτιμη γιά ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα, ἡ ἀτίμητη καί οὐράνια δωρεά τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως (Π.Τρεμπέλας, Δογμ.Ι, 101). Τά βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, πού εἶναι ἓνα μέρος τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως - τό γραπτό - εἶναι θεόπνευστα, δηλαδή ἔχουν γραφῇ ὑπό τήν ἔμπνευση καί καθοδήγηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. "Πᾶσα Γραφή Θεόπνευστος καί ὠφέλιμος πρός διδασκαλίαν", γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στόν Τιμόθεο (Β'Τιμ. 3, 16). Καί ὁ Ἀπόστολος Πέτρος συμπληρώνει: "Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι

πᾶσα προφητεία Γραφῆς ἰδίας ἐπιλήσεως (ἐρμηνείας) οὐ γίνεται· οὐ γάρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη (δέν ἔγινε) ποτέ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι (κινούμενοι) ἐλλάλησαν ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι" (Β' Πέτρ.1, 20-21).

Εἶναι δηλαδή ἡ Ἁγία Γραφή τό σύνολον τῶν κειμένων τῆς Παλαιᾶς καί τῆς Καινῆς Διαθήκης πού συνετάγησαν (γράφτηκαν) ἀπό τοὺς Προφῆτες, τοὺς Εὐαγγελιστές, τοὺς Ἀποστόλους, ὑπὸ τὴν ἱερὴ καθοδήγηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Θά λέγαμε, συνεπῶς, ὅτι πρόκειται περὶ "ἱεροῦ βιβλίου πού παραλήπτες πρωτίστως ἔχει τοὺς πιστοὺς" (ἔνθ.ἀνωτ.σελ.21).

Εἶναι λοιπόν ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποία ἀντλοῦμε καὶ γνωρίζομε τὴν Θεία Ἀποκάλυψη, ἀποτελεῖ δέ τὴν βάση τῶν δογμάτων τῆς πίστεώς μας. Δόγμα, πού δέν στηρίζεται στὴν Ἁγία Γραφή δέν μπορεῖ νὰ ὑπάρξη.

Ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Βίβλος ὅπως τὴν ἀποκαλοῦν οἱ ξένοι, ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλα τμήματα: τὴν Παλαιὰ Διαθήκη μέ 49 βιβλία καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη μέ 27 βιβλία. Ὅλα αὐτά τὰ βιβλία ἔχουν συνταχθῇ σέ μιά περίοδο 1300 περίπου ἐτῶν.

Ἡ λέξη "Διαθήκη" σημαίνει κυρίως τὴν συμφωνία μεταξύ Θεοῦ καὶ τοῦ περιουσίου λαοῦ του, τοῦ Ἰσραὴλ κατ' ἀρχάς, καὶ τοῦ νέου Ἰσραὴλ στή συνέχεια. Οἱ λέξεις Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη δηλώνουν τὴν πρώτη συμφωνία τοῦ Θεοῦ μέ τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου τοῦ Μωϋσῆ καὶ τὴν δεύτερη πού ἔγινε στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέ τὸν νέον Ἰσραὴλ. Ἄλλωστε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μίλησε γιὰ "καινὴ διαθήκη", ἡ ὁποία θά συνάπτεται μέ τό αἷμα Του τό "ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν" (Ματθ.26, 28). Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κάνει λόγο γιὰ "δύο διαθῆκες", "αὗται εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μέν ἀπὸ ὅρους Σινά, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἀγάρ" (Γαλ.4, 24), ἀλλὰ καὶ γιὰ "δευτέραν" διαθήκην ἀντιδιαστέλ-λοντάς την πρὸς τὴν "πρώτην", "νῦν δέ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται", "...ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τό δέ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ" (Εβρ.8, 6,7,13) καὶ "διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστὶν" (Εβρ.9, 15). Μάλιστα τὴν "δευτέραν" διαθήκην τὴν χαρακτη-ρίζει ὡς "αἰωνίαν", "Ὁ δέ Θεός τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν" (Εβρ.13, 20).

1. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, λοιπόν, ἀποτελεῖ τό πρῶτο μέρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ περιέχει ὅλη τὴν ἱστορία τῆς προετοιμασίας τοῦ ἀνθρώπου

για νά υποδεχθῇ τόν Μεσσία - Χριστό. Ἀρχίζει ἡ Παλαιά Διαθήκη, στό πρῶτο βιβλίο της τήν Γένεση, μέ τήν διήγηση τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, συνεχίζει μέ τήν ἐξιστόρηση τῆς πορείας τοῦ παλαιοῦ Ἰσραήλ, περιέχει τόν θησαυρό τῶν ὕμνων τοῦ Δαυΐδ καί τῶν ἄλλων ὕμνογράφων τῆς Π. Διαθήκης (τό Ψαλτήριον) καί τά βιβλία τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος καί κορυφώνεται στά 16 βιβλία τῶν προφητῶν.

Τά βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης κυρίως τά τελευταῖα βιβλία της (τά προφητικά), εἶναι διάσπαρτα ἀπό προφητεῖες γιά τό πρόσωπο-πο καί τό ἔργο τοῦ Μεσσίου, οἱ ὁποῖες, ὅλες μαζί, ἐπαληθεύτηκαν στό πρόσωπο τοῦ ἱστορικοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἑκατοντάδες χρόνια μετά τήν πρόρρησή τους. Καί ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ μεγάλη σπουδαιότητα τῆς Π. Διαθήκης: α) ὅτι εἶναι "παιδαγωγός εἰς Χριστόν" ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος "ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγός ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δέ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπό παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γάρ υἱοί Θεοῦ ἐστε διά τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ" (Γαλ.3, 24-26) καί β) διότι δείχνει στούς ἀνθρώπους πῶς θά διακρίνουν τόν ἀληθινό Μεσσία, ἀφοῦ στό πρόσωπό Του ἐπαληθεύονται 300 περίπου προφητεῖες προφητῶν πού Τόν δείχνουν μέσα ἀπό τούς αἰῶνες.

Νά γιατί δέν μπορούμε νά ἀποκόψωμε τήν Παλαιά Διαθήκη ἀπό τήν Καινή. Διότι μέ τόν τρόπο αὐτό ὁ Χριστός χάνει τό μοναδικό χαρακτηριστικό Του - πού κανένα ἄλλο θρησκευτικό πρόσωπο δέν ἔχει - δηλαδή τούς προφῆτες του.

Εἶναι λοιπόν πολύ πονηρή ἡ ἀπαίτηση καί ἡ προσπάθεια μερικῶν δῆθεν "ἐλληνό-ψυχων" (κρυφοί νεοειδωλολάτρες) καί "ἀντισιωνιστῶν" νά ἀποκόψουν τήν Π. Διαθήκη ἀπό τά ἱερά κείμενα τῆς Ἀγίας Γραφῆς διότι, ὅπως λένε, εἶναι ἡ ἱστορία τῶν Ἑβραίων, ἢ διότι περιέχει διηγήσεις πού δέν συνάδουν μέ τό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Μάλιστα ἔχουν ἀπευθύνει ἀνοικτή ἐπιστολή πρὸς τήν Ἱερά Σύνοδο τόν Μάϊο τοῦ 1993 (Δαυλός 137) μέ τήν ὁποία ζητοῦν τήν "ἀποβολή" τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπό τά ἱερά βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἡ πονηρή αὐτή ἀπαίτηση ἔχει σάν πρῶτο στόχο της νά ἀποψιλώσῃ τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπό αὐτό πού εἶναι, δηλαδή ὁ Ἀληθινός καί μοναδικός Μεσσίας, ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ. Καί στή συνέχεια νά προβάλουν τήν πληθώρα τῶν συνοστιζομένων νεοφανῶν μεσσιῶν - χριστῶν τῆς "Νέας Ἐποχῆς". Σ' αὐτή τήν προσπάθεια πρωτοστατοῦν τά νεοπα-γανιστικά ἀρχαιολατρικά κινήματα, τά ὁποῖα προσπαθοῦν νά ξεγελάσουν τούς ἀνύποπτους Ὁρθόδοξους Ἕλληνες, προκαλώντας τά ἀγνά ἔθνηκά μας αἰσθήματα καί διαβολοποιώντας, μαζί μέ τόν σιωνισμό καί ὁλόκληρο τό Ἑβραϊκό γένος.

Αυτή λοιπόν είναι η Παλαιά Διαθήκη, πού είναι, όπως είπαμε τό πρώτο σκέλος - μέρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Βεβαίως, μέσα στίς συνθήκες καί τούς χρόνους πού γράφτηκε δέν ἔχει τό μεγαλεῖο τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὅμως φωτίζεται καί αὐτή μέσα στό φῶς τοῦ Χριστοῦ καί ὁλοκληρώνεται μέ τήν ἀποκάλυψη τῆς ἴδιας τῆς Ἀληθείας στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλωστε πρός τόν Χριστόν ὁδηγεῖ καί Αὐτόν προαναγγέλλει. Ἡ Π.Διαθήκη μελετᾶται καί κρίνεται πάντοτε μέ κέντρον τήν Κ.Διαθήκη.

Μέσα στήν Παλαιά Διαθήκη υπάρχουν ἀναρίθμητα θεόπνευστα κείμενα πού ἀπετέλεσαν καί ἀποτελοῦν ὑποδείγματα ζωῆς καί προσευχῆς. Πόσοι πιστοί Χριστιανοί δέν ἔχουν γευθῇ τήν γλυκύτητα τῶν Ψαλμῶν τοῦ Δαυΐδ καί πόσες φορές οἱ Ψαλμοί αὐτοί δέν ἔχουν γίνει βάλσαμο καί ἐλπίδα γιά τίς προσευχόμενες καρδιές;

Κλείνοντας αὐτή τήν παράγραφο περί τῆς Π.Διαθήκης πρέπει νά ποῦμε ὅτι υπάρχουν δύο διαφορετικά κείμενά της. Τό ἓνα εἶναι τό πρωτότυπο, τό Ἑβραϊκό. Τό ἄλλο εἶναι ἡ λεγομένη μετάφραση τῶν Ο΄. Αὐτή ἡ δεύτερη εἶναι ἡ γνωστή μας Ἑλληνική μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τήν ὁποῖαν μετέφρασαν ἀπό τά Ἑβραϊκά 72 γιά τήν ἀκρίβεια σοφοί, 250 περίπου χρόνια π.Χ., ἐπί τῆς βασιλείας Πτολεμαίου Β΄ τοῦ Φιλαδέλφου (285-246 π.Χ.). Τήν ἔκαναν γιά τούς Ἑβραίους τῆς διασποράς, οἱ ὁποῖοι τότε μιλοῦσαν μόνο τήν Ἑλληνική γλῶσσα. Αὐτή τήν μετάφραση χρησιμοποιοῦμε καί στήν λατρεία μας, αὐτή ἐχρησιμοποίησε καί ὁ Κύριος, ἀλλά καί οἱ Ἀπόστολοι Του ὅταν ἔγραψαν τά κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Αὐτή ἡ μετάφραση τῶν Ο΄ ἔχει 49 βιβλία. Οἱ μεταφράσεις πού χρησιμοποιοῦν οἱ διάφοροι αἰρετικοί, πού εἶναι κυρίως μεταφράσεις ἀπό τό ἑβραϊκό κείμενο, ἔχουν 39 βιβλία. Μέσα σ' αὐτά πού λείπουν εἶναι καί ἡ Σοφία Σολομῶντος, Σοφία Σειράχ καί ἄλλα σπουδαῖα βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἡ μετάφραση πού κυκλοφορεῖ στίς διάφορες αἰρετικές ὁμάδες εἶναι αὐτή πού συνέταξε ὁ Ἀρχιμ. Νεόφυτος Βάμβας στά τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα γιά λογαριασμό τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας. Καίτοι ἀρκετά στοιχεῖα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς δέν συμφωνοῦν μέ τήν καθαρή Ὁρθόδοξη διδασκαλία, ἐν τούτοις μποροῦμε νά τήν χρησιμοποιοῦμε σέ συζητήσεις μέ αἰρετικούς γιά νά ἔχουμε κοινή βάση συζητήσεως.

2. Ἡ Καινή Διαθήκη ἀποτελεῖται ἀπό 27 βιβλία καί περιέχει τήν διδασκαλία τοῦ Κυρίου καί τῶν Ἀποστόλων.

Ἐδῶ πρέπει νά ποῦμε πρωτίστως ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δέν ἔγραψε κανένα κείμενο. Ἐδωσε στους μαθητές Του τήν ἐντολή νά πορευθοῦν καί νά κηρύξουν τό εὐαγγέλιο σέ ὅλη τήν κτίση: "Πορευθέντες

μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη.." (Ματθ.κη΄ 19). Καί οἱ Ἀπόστολοι στήν ἀρχή μόνον ἐκήρυτταν περιστασιακά καί ἀργό-τερα μέ συγκεκριμένες ἀφορμές ἄρχισαν νά γράφουν τίς πρῶτες ἐπιστολές καί τά Εὐαγγέλια. Ὅπως σημειώνει ὁ Σεβ.Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ.Ιερόθεος: "Δέν εἶχαν πρόθεση οἱ Ἀπόστολοι νά παρουσιάσουν συστηματικά τήν διδασκαλία τήν ὁποία παρέλαβαν ἀπό τόν Θεό, γι' αὐτό καί ἡ Ἀποκάλυψη δέν ταυτίζεται ἀπολύτως μέ τήν Ἀγία Γραφή.... Ὑπάρχουν θέματα τά ὁποῖα, λόγω τοῦ ὅτι δέν ἀντιμετωπίσθηκαν ὡς προβλήματα, δέν γράφονται μέσα στήν Καινή Διαθήκη" (Ἀρχιμ.Ἱεροθ.Βλάχου, Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ «κατά τάς τῶν ἁγίων θεοπνεύστους θεολογίας καί τό τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβές φρόνημα», σελ.21). Ὅταν οἱ Ἀπόστολοι εἶδαν ὅτι διάφοροι αἱρετικοί ἐνόθευαν τήν γνήσια διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καί ὑπῆρχε ὁ κίνδυνος μέ τόν θάνατο τῶν πρώτων Ἀποστόλων νά ἀλλοιωθῇ τό εὐαγγέλιο, τότε ἄρχισαν νά συντάσσουν τά κείμενα τῶν Εὐαγγελί-ων. Ἔτσι σιγά σιγά ἀπό τό 50 ἤ 60 ἄρχισαν νά καταγράφονται τά τέσσερα Εὐαγγέλια πού γνωρίζουμε.

Στήν Καινή Διαθήκη ἀποκαλύπτεται τό πλήρωμα τῆς Ἀληθείας, στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποῖος εἶναι ἡ Ἀλήθεια (Ἰωάν.14, 6). Ὅπως εἶπαμε, μέ τήν διδασκαλία τοῦ Κυρίου καί τῶν Ἀποστόλων κλείνει καί ὁλοκληρώνεται τό περιεχόμενο τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως. Τίποτε πλέον δέν μπορεῖ νά προστεθεῖ καί βεβαίως οὔτε νά ἀφαιρεθεῖ ἀπ' Αὐτήν. Ἡ πίστη "ἅπαξ παρεδόθη τοῖς ἁγίοις" (Ἰούδα 3). Λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: "Ἀλλά καί ἐάν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἢ κάποιος ἄγγελος ἀπό τόν οὐρανόν σᾶς κηρύξη διαφορετικόν Εὐαγγέλιον ἀπό 'εκείνο πού σᾶς ἐκηρύξαμε αὐτός ἄς εἶναι ἀνάθεμα. Ὅπως εἶπαμε προηγουμένως καί τώρα πάλιν σᾶς λέγω, ἐάν κανεῖς σᾶς κηρύξη διαφορετικόν εὐαγγέλιον ἀπό 'εκείνο πού παραλάβετε ἄς εἶναι ἀνάθεμα" (Γαλ. 1, 8-9). Ἀς τά ἀκοῦνε αὐτά οἱ "μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά" πού ἀλλάζουν συνεχῶς τίς ἀντιγραφικές διδασκαλίες τους διαστρεβλώνοντας τό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ καί κηρύσσοντας "ἄλλο εὐαγγέλιο", ἄσχετο μέ τό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Καινή Διαθήκη δέν καταργεῖ τήν Παλαιά, ἀλλά ὅπως λέει ὁ Κύριος τήν συμπληρώνει καί τήν ἐκπληρώνει: "οὐκ ἤλθον καταλῦσαι τόν νόμον ἢ τούς προφῆτας ἀλλά πληρῶσαι" (Ματθ. 5, 17).

Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἡ Καινή Διαθήκη ταυτίζεται μέ τόν Χριστό ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἐνσαρκώνει τήν Ἀλήθεια. Λέει ὁ Ρῶσος θεολόγος Πῶλ Εὐδοκίμωφ: "Θά μπορούσαμε νά εἰποῦμε ὅτι κατά τούς Πατέρες ἡ Βίβλος εἶναι ὁ Χριστός, ἀφοῦ κάθε λόγος της μᾶς ὁδηγεῖ πρὸς Αὐτόν πού τόν πρόφερε καί μᾶς θέτει ἐμπρός στήν παρουσία του (Ἡ

Ὁρθοδοξία, σελ. 254) καί συμπληρώνει: "Οἱ Γραφές εἶναι ἡ ἀνθρώπινη μορφή τοῦ Θεοῦ Λόγου καί μέ τήν ἐνότητά των ἀποκαλύπτονται θεανδρικές" (αὐτόθι, σελ.261). "Ἡ Βίβλος εἶναι ἡ λεκτική εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ" (αὐτόθι, σελ.255).

Τό περιεχόμενο τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι θεόπνευστο διότι περιέχει τούς λόγους τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποῖος εἶναι ἡ Ἀλήθεια, ἀλλά καί διότι καταγράφηκε κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση καί τήν ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ Κ.Διαθήκη, πού ἀποτελεῖ τό δεύτερο γραπτό τμήμα τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, ἀντλεῖ τό κῦρος της ἀμέσως ἀπό τόν ἴδιο τόν Θεό, γι' αὐτό κάθε δόγμα καί διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἔγκυρα, ὅπως εἶπαμε, μόνον ἐφόσον στηρίζονται στήν Ἁγία Γραφή καί στήν ἰσόκυρη μέ αὐτή Ἀποστολική Παράδοση.

Βεβαίως ἡ Ἁγία Γραφή συνδέεται ἄμεσα καί μέ τήν Ἐκκλησία καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει ἐκτός Αὐτῆς. Ὅμως ἡ Ἁγία Γραφή δέν παίρνει τό κῦρος της ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἀλλά ἀπό τόν ἴδιο τόν Θεό, ὁ Ὅποῖος ὁμιλεῖ μέσα ἀπ' Αὐτή.

Ἐξ ἄλλου ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ ἀσφαλής μάρτυρας πού μαρτυρεῖ τήν προέλευση τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί ὁ θεματοφύλακας πού διαφυλάσσει τήν Ἁγία Γραφή, σάν πολύτιμη "παρακαταθήκη" καί τήν ἐρμηνεύει σάν ὁ γνήσιος καί ἀλάθητος καί αὐθεντικός ἐρμηνευτής της, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία εἶναι "ὁ στῦλος καί τό ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας" (Α΄ Τιμ.3, 15).

Ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας ἡ Ἁγία Γραφή κινδυνεύει νά μήν ἐρμηνευθῇ ὀρθά καί νά διαστρεβλωθῇ. Μόνον μέσα στήν Ἐκκλησία ὁ Παράκλητος ὁδηγεῖ τό ἴδιο τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, καί ὄχι τά ἄτομα, νά ἐρμηνεύη ὀρθά καί σωστικά τήν Γραφή καί ἰδιαίτερα νά ἐρμηνεύη τά δύσκολα καί "δυσνόητα" τμήματά της: "ἔστι δυσνόητα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καί ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὥς καί τās λοιπὰς γραφὰς πρὸς τήν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν" (Β΄ Πέτρ.3, 16). "Ἡ Ἐκκλησία, γράφει ὁ Πῶλ Εὐδοκίμωφ στό περισπούδαστο βιβλίο του Ἡ Ὁρθοδοξία, παρουσιάζεται ὡς μία διαρκῆς σύνοδος διασκορπισμέ-νη σέ χῶρο καί σέ χρόνο, ἀλλά πάντοτε ἐπίκαιρα συγκαλεσμένη, πάντοτε σέ δράση, γιά νά ἐκφράσῃ τήν βιωμένη μέσ' στήν παράδοσή της ἀλήθεια" (μνημ.ἔργο, σελ.2...).

Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως εἶπαμε καί σέ προηγούμενες ἐκπομπές μας, εἶναι ἀκόμη ὁ ἐγγυητής τῆς γνησιότητος τῶν βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Εἶναι ἐκείνη πού συνέταξε τόν κανόνα (κατάλογο) τῶν βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Εἶναι ἐκείνη που καθώρισε ποιὰ καί πόσα θά εἶναι τά γνήσια βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Θά κατακλείσωμε αὐτή τήν παράγραφο μέ δύο λόγια πάνω στόν κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Όπως έχουμε πει, από την πληθώρα των γνησίων και αποκρύφων ή νόθων συγγραμμάτων ή Εκκλησία επέλεξε ως γνήσια μόνον 27 βιβλία για να αποτελέσουν την Καινή Διαθήκη:

Τά 4 Εὐαγγέλια (Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ καί Ἰωάννου), τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (Λουκᾶ), τίς 14 ἐπιστολές τοῦ Παύλου (πρός Ρωμαίους, Κορινθίους Α΄ καί Β΄, Γαλάτας, Ἐφεσίους, Φιλιπησίους, Κολασσαεῖς, Θεσσαλονικεῖς Α΄ καί Β΄, Τιμόθεον Α΄ καί Β΄, Τίτον, Φιλήμονα, Ἑβραίους), τίς 7 ἐπιστολές τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων (Ἰακώβου, Πέτρου Α΄ καί Β΄, Ἰωάν. Α΄ Β΄ καί Γ΄, Ἰούδα) καί τήν Ἀποκάλυψη. Καί ἔχομε πει ὅτι αὐτό τόν κατάλογο τόν ἐπισημοποίησε ἡ σύνοδος τῆς Καρθαγένης τό ἔτος 419.

Αὕτη τήν Ἁγία Γραφή (δηλαδή τόν κανόνα της) πού συνέταξε ἡ Ὅρθοδοξη Ἐκκλησία μας, ἀποδέχονται ἀσυναίσθητα, χωρίς νά τό καταλαβαίνουν καί οἱ διάφοροι αἰρετικοί. Βεβαίως ἐδῶ πρέπει νά σημειώσωμε ὅτι οἱ "μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβᾶ" μπορεῖ μέν νά δέχονται τήν δική μας Ἁγία Γραφή, ὅμως μέ τήν νέα μετάφραση πού ἔχουν κάνει, τήν λεγόμενη Μ. Νέου Κόσμου ἔχουν κατακρεουργήσει τό κείμενο τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὥστε αὕτη νά μήν εἶναι πλέον Ἁγία Γραφή, ἀλλά θά ἔλεγα "Ἀγρία Γραφή".

Ἐκεῖνο ὅμως πού κάνουν οἱ αἰρετικοί εἶναι ὅτι τήν ἐρμηνεύ-ουν λανθασμένα καί τήν διαστρεβλώνουν. Δέν φθάνει λοιπόν νά ἔχομε κοινό - τό ἴδιο - κείμενο τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Τό θέμα εἶναι ποιός τό ἐρμηνεύει ὀρθά. Κι αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Γράφει ὁ π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος: "Μέσα στήν Ἐκκλησία ἡ Ἁγία Γραφή παραμένει αἰώνιος λόγος τοῦ Θεοῦ, πού ἀναγεννᾷ καί σώζει. Ὅμως μακριά ἀπό τήν Ἐκκλησία καταντᾷ ξηρό γράμμα πού στερεῖται ζωῆς. Δέν εἶναι λόγος ἀνθρώπινος ἀλλά λόγος Θεοῦ, γιατί στίς καρδιές τῶν συγγραφέων μίλησε τό Πνεῦμα τό Ἅγιο. Γιά νά κατανοηθεῖ ὀρθά πρέπει νά ἐνεργήσει καί πάλι τό Ἅγιο Πνεῦμα στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὑπογραμμίζει: «ἐμεῖς ὅμως ἔχομε νοῦν Χριστοῦ» (Α΄ Κορ. β΄ 16) (Ἡ Ὅρθοδοξία μας, σελ. 282). Καί συνεχίζει ὁ π. Ἀντώνιος: " Χωρίς τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὁ καθένας ἐρμηνεύει τήν ἁγία Γραφή μέ τό δικό του τρόπο καί τά συμπεράσματά του δέν συμφωνοῦν μέ τά συμπεράσματα τοῦ ἄλλου, οὔτε μέ τό ὀρθό νόημα τῆς Γραφῆς πού κηρύττεται ἀπό τήν Ἐκκλησία (Α΄ Τιμ. γ΄ 15). Τό σφάλμα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν δέν εἶναι ὅτι μελετοῦν τή Γραφή, ἀλλά τό ὅτι τή χωρίζουν ἀπό τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ δημιουργία τῶν διαφόρων αἱρέσεων πού συνεχῶς αὐξάνονται, ἀφοῦ αὐξάνονται καί οἱ αὐτονομημένοι «ἐρμηνευτές» τῆς Γραφῆς.

Ἡ ἁγία Γραφή γράφτηκε ἀσφαλῶς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ὄχι γιὰ ἀγγέλους. Ὅμως δὲν γράφτηκε γιὰ ἐπὶ μέρους ἄτομα ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν κοινωνία τους μέ τό ὅλο Σῶμα. Ἄν κανεῖς δὲν εἶναι σταθερά θεμελιωμένος στήν Ἐκκλησία, εἶναι δηλαδή ἀστήρικτος πνευματικά, εἶναι ἐπικίνδυνο νά θελήσει νά ἐρμηνεύσει μόνος του τὴν ἁγία Γραφή" (αὐτόθι, σελ.283-284).

Ἐδῶ θά ἀνοίξωμε μιά παρένθεση γιὰ νά παρουσιάσωμε μερικούς τρόπους μέ τοὺς ὁποίους οἱ διάφοροι αἵρετικοί καί μάλιστα οἱ χιλιαστές (μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά) παρερμηνεύουν τό θεόπνευστο κείμενο τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί διαστρεβλώνουν τίς ἔννοιες. (Περισσότερα μπορεῖτε νά βρῆτε στό βιβλιαράκι τοῦ π.Δανιήλ Γούβαλη, Οἱ διαστρεβλωταί, ἔκδοση τῆς Ἱ. Μονῆς Παρακλήτου).

Χρησιμοποιοῦν, λοιπόν, οἱ αἵρετικοί πονηροὺς τρόπους καί σοφιστίες, ὥστε νά παραπλανήσουν ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μας ποὺ δὲν ἔτυχε νά γνωρίζουν καλά τό περιεχόμενο τῆς πίστεώς μας.

Στό βιβλιαράκι τοῦ ὁ π.Δανιήλ περιλαμβάνει δέκα διαφορετικούς τρόπους μέ τοὺς ὁποίους οἱ χιλιαστές διαστρεβλώνουν καί παρερμηνεύουν τὴν Ἁγία Γραφή. (Μόνον ἐπιγραμματικά θά ἀναφερθοῦμε ἐδῶ σέ μερικούς ἀπ' αὐτούς. Στά ἐπὶ μέρους θέματα τῶν ἐκπομπῶν μας θά ἐπισημαίνωμε τίς τυχόν παρερμηνεῖες τῶν αἵρετικῶν).

1) Ἐκμετάλλευση τῶν πολυσήμαντων λέξεων.

Π.χ. "ψυχή" (βιολογική ὕπαρξη, φρόνημα, πρόσωπο, πνεῦμα). Παίρνουν τὴν πρώτη ἔννοια, ἀποκρύπτουν τίς ἄλλες τρεῖς. "Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τό σῶμα τὴν δέ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δέ μᾶλλον τόν δυνάμενον καί ψυχὴν καί σῶμα ἀπολέσει ἐν γέννη (Ματθ.10, 28).

2) Σύγχυση σχετικῆς καί ἀπολύτου ἔννοιας μιᾶς λέξεως.

Π.χ. Πατήρ (ἀπόλυτη ἔννοια): "Καί πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς" (Ματθ.23, 9).

(Σχετικὴ ἔννοια): "Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς (ὄχι γιὰ νά σᾶς ντροπιάσω) γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητά νουθετῶ. Ἐάν γάρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γάρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα" (Α΄ Κορ.4, 14-15). (Βλέπε καί Ρωμ. 4, 16-17, Ἐλισσαῖοι πρὸς Ἠλία).

3) Σύγχυση γραμματικῆς καί ἀλληγορικῆς ἐννοίας.

Π.χ. 144.000 ἢ 1.000 ἔτη (Ἀποκ.7, 4). Τά παίρνουν κατὰ γράμμα (ἓνα ἱερό τέλειο καί πλήρες σύνολο 12X12X1.000)

4) Παραγνώριση ἰδιωματισμῶν τῆς ἐβραϊκῆς γλώσσας.

Π.χ. "καί οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον".

Αὐτό γιὰ τοὺς Ἑβραίους ἦταν σύνηθες, δὲν ἐννοοῦσαν ὅμως ὅτι μετὰ ἄλλαξε ἡ κατάσταση. Π.χ. "Καί ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμί πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος" (Ματθ.28, 20). Δηλαδή μετὰ δὲν θά εἶναι;

5) Συγκόλληση ἀσχέτων μεταξύ τους χωρίων.

Π.χ. "μή φοβοῦ τό μικρόν ποιμνιον ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τήν βασιλείαν" (Λουκ.12, 32). Τό κολλοῦν στό Ἀποκ.7, 4 "τότε ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, 144.000" καί βγάζουν τό συμπέρασμα ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ 144.000 μέλη.

6) Ἀλλοιώσεις καί πλαστογραφίες ΜΝΚ. (Δέν ἔχει καμμία σχέση μέ τήν Ἀγία Γραφή).

Αὐτά συμβαίνουν ὅταν δὲν ὑπάρχει ἡ Ἀληθινή Ἐκκλησία, ἡ Ὅποία μέ τήν αὐθεντία της ἐρμηνεύει ὀρθά τήν Ἀγία Γραφή μέ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι Αὐτή Μόνη εἶναι " ὁ στῦλος καί τό ἐδραῖωμα τῆς Ἀληθείας" (Α΄ Τιμ.3, 15).

Κατακλείοντας αὐτό τό κεφάλαιο πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἡ Ἀγία Γραφή γιὰ νά κατανοηθῇ σωστά δὲν μπορεῖ νά μελετᾶται καί νά πλησιάζεται μέ τὰ σωματικά μάτια, μέ τὸν νοῦ, ἐγκεφαλικά, σάν μιὰ ὁποιαδήποτε ἐγκόσμια γνώση. Ἡ φανέρωση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο, μέσα ἀπὸ τήν Θεία Ἀποκάλυψη καί τήν Ἀγία Γραφή δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα διανοητικῆς προσπάθειας, ἀλλά ἔργον τοῦ Θεοῦ καί καρπὸς τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, πού διανοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας του.

Ὁ Θεὸς δὲν γνωρίζεται σ' ἐκεῖνον πού θά τὸν ἀναζητήσῃ μόνον μέ τό μυαλό του. Αὐτό θά ἦταν ἄδικο, γιατί θά ἦταν προνόμιο μόνον τῶν μορφωμένων, τῶν ἐκπαιδευμένων. Ἡ γνώση του Θεοῦ, μέσα ἀπὸ τήν Ἀγία Γραφή, ἐπιτυγχάνεται ἀπὸ ὅποιον ἔχει ταπείνωση καί καθαρὴ καρδιά. Ἀλλωστε ἡ Ἀλήθεια, γιὰ μᾶς τοὺς Χριστιανούς, δὲν εἶναι ἰδέα, ἀλλά πρόσωπο: ὁ Χριστός: "Ἐγὼ εἰμί ἡ Ἀλήθεια".

Λέει ὁ Κύριος: "Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁψονται" (Ματθ.5, 8). Ἡ προσωπικὴ σχέση μέ τὸν Χριστὸ ὁδηγεῖ στήν ὀρθή γνώση τοῦ Θεοῦ καί στήν κατανόηση τῶν λόγων Του: "Κανεῖς δὲν γνωρίζει τὸν Υἱὸν παρὰ ὁ Πατήρ, οὔτε τὸν Πατέρα γνωρίζει καλὰ κανεῖς παρὰ ὁ Υἱὸς καί ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον θέλει ὁ Υἱὸς νά τὸν ἀποκαλύψῃ" (Ματθ.11, 27).

Τό Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ μᾶς λέει γιὰ τοὺς Μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐκεῖ στήν Ἑμμαοὺς "διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ

συνιέναι τὰς γραφάς" (Λουκ.24, 25). "Ἐτσι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μᾶς δείχνει πῶς πρέπει νά διαβάζουμε τήν Ἀγία Γραφή, ὥστε νά ἀνακαλύπτουμε μέσα σ' αὐτήν "πάντα τὰ γεγραμμένα περί αὐτοῦ". Ὁ ἴδιος, ἄλλωστε, εὐαγγελιστής πού ἦταν ἕνας ἀπό ἐκείνους στούς ὁποίους ὁ Κύριος "διήνοιξεν τόν νοῦν", σημειώνει ὅτι ὁ Κύριος "ἀρξάμενος ἀπό Μωσέως καί ἀπό πάντων τῶν προφητῶν διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περί ἑαυτοῦ" (Λουκ. 24, 27, 32).

Τό συμπέρασμα εἶναι ὅτι μέσα στόν Χριστό, δηλαδή μέσα στό Σῶμα Του, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία, πρέπει νά ἀναγινώσκουμε τήν Ἀγία Γραφή καί τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ὥστε ὅχι μόνον νά "ἀναγινώ-σκωμεν", ἀλλά καί νά "γινώσκωμεν" αὐτόν.

Γιά νά χρησιμοποιήσωμε καί πάλι τόν Πῶλ Εὐδοκίμωφ: "γιά νά κατανοήσωμε καί νά ἐρμηνεύσωμε ὀρθά τὰ "θεόπνευστα λόγια" πρέπει νά διαθέτουμε τήν ἴδια ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τοῦτο εἶναι ἔργο ἀναπόσπαστο ἀπό τήν Ἐκκλησία ὡς Ζῶσα Παράδοση" (Ὁρθοδοξία, σελ.266).

Β) ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

"Ὅμως οἱ Ἀπόστολοι δέν κατέγραψαν ὁλόκληρη τήν Θεία Ἀποκάλυψη. Ὁ ἴδιος ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, στόν ἐπίλογο τοῦ Εὐαγγελίου του γράφει ὅτι: "Ἐστίν δέ καί ἄλλα πολλά ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐάν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτόν οἶμαι τόν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία".

"Ἐνα μέρος λοιπόν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως ἔμεινε ἄγραφο. Αὐτό μεταδόθηκε καί κηρύχθηκε ἀπό τούς Ἀποστόλους προφορικά. Αὐτό εἶναι ἐκεῖνο πού ὀνομάζουμε Ἀποστολική Παράδοση. Γι' αὐτή θά μιλήσωμε στή συνέχεια.

"Ἐχουμε ἀναλύσει σέ προηγούμενες ἐκπομπές μας πῶς καί γιατί ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό θεμέλιο τῆς Ἀλήθειας καί ὅτι ταυτίζεται μέ τήν Ἀλήθεια. Καί, βεβαίως, ἐννοοῦμε τήν ἀληθινή, τήν γνήσια, Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Αὐτή πού ιδρύθηκε ἀπό τόν ἴδιο τόν Χριστό, πού θεμελιώθηκε ἐπάνω στούς Ἀποστόλους, πού ἀδιάκοπα πορεύθηκε καί πορεύεται μέσα στούς 20 αἰῶνες τῆς ἱστορίας της, πού διατηρεῖ τήν ἀποστολι-κή διαδοχή καί τήν ἀποστολική διδαχή.

Ἐπαναλαμβάνομε: ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ Ὅποιος εἶναι ἡ Ἀλήθεια. "Εγώ εἰμί ἡ ὁδός καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή" (Ἰωάν.14, 6). Καί ὅπως ὁ Χριστός εἶναι ἕνας καί δέν ἀλλάσσει, ἀλλά μένει "χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τούς αἰῶνας" (Ἑβρ.13, 8), ἔτσι εἶναι μιά καί δέν

αλλάσσει, ὅπως καί ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι μία, πάντοτε ἡ ἴδια, ἀναλλοίωτη καί δέν μπορεῖ ποτέ νά ἀλλάξη.

Δέν πρέπει δέ ποτέ νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό "σῶμα τοῦ Χριστοῦ" κατὰ τόν Ἀπόστολο Παῦλο (Ἐφεσ.1, 23) καί ἐμεῖς εἵμαστε "μέλη ἐκ μέρους" (Α' Κορ.12, 27). Αὐτή ἡ Ἐκκλησία, πού εἶναι ὁ "στῦλος καί τό ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας" (Α' Τιμ.3, 15), εἶναι ταυτόχρονα καί τό θεμέλιο τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἡ Ἀλή-θεια. Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι ὁ γραπτός λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ "παρακατα-θήκη" "ἡ πίστις ἡ ἅπαξ παραδοθεῖσα τοῖς ἀγίοις" (Ιούδ.3).

Οἱ "ἅγιοι" στούς ὁποίους παραδόθηκε αὐτή ἡ Ἀλήθεια εἶναι ἡ Ἐκκλησία, τά ζωντανά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τά ὁποῖα παρέλαβαν ἀπό τόν Κύριο καί τούς Ἀποστόλους Του πρωτίστως προφορικά αὐτή τήν "παρακαταθήκη". "Ὅ,τι παρέλαβαν ἦταν ἡ Ἀποκεκαλυμμέ-νη σώζουσα Ἀλήθεια. Αὐτή ἡ "παρακαταθήκη" εἶναι αὐτό πού ὀνομάζουμε Παράδοση μέ τήν εὐρύτερη σημασία τῆς λέξεως. Αὐτό πού παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στούς Θεσσαλονικεῖς "στήκετε καί κρατεῖτε τάς παραδόσεις" (Β' Θεσ.2, 15). Δηλαδή ἐννοοῦμε τήν προφορική διδαχή τοῦ Κυρίου, τό σωτήριο προφο-ρικό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ κατ' ἀρχάς καί τῶν Ἀποστόλων στή συνέχεια, τό ὁποῖο δέχθηκαν τά πρῶτα μέλη τῆς Ἐκκλησίας, καταγράφοντάς το ζωντανό στίς καρδιές τους. Μόνον αὐτή ἡ προφορική παράδοση ὑπῆρξε κατ' ἀρχάς.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπευθυνόμενος στούς Κορινθίους γράφει: "ἡ ἐπιστολή ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καί ἀναγινωσκομένη ὑπό πάντων ἀνθρώπων, φανερούμενοι ὅτι ἐστέ ἐπιστολή Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλά πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίναις" (Β' Κορ.3, 2-3).

Αὐτό λοιπόν τό προφορικό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἀποστόλων ὀνομάζουμε "Παράδοσιν ἐν εὐρεῖᾳ ἐννοία". Ἀκόμη καί ἡ "Κυριακή Προσευχή", τήν ὁποία βρίσκουμε καταγεγραμμένη σάν γραπτή παράδοση στά εὐαγγέλια (Ματθ.6, 9-13) καί αὐτή ὑπῆρξε κατ' ἀρχάς προφορική παράδοση, ἀφοῦ εἶναι πρόδηλο ὅτι οἱ πρῶτοι πιστοί, τηρῶντες τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου, θά ἀπήγγελλαν αὐτή στήν προσευχή πρὶν ἀκόμη οἱ εὐαγγελιστές τήν καταγράψουν. Ἀκόμη καί αὐτούς τούς βαπτιστικούς λόγους (Ματθ.κγ' 20) ὅταν ἐβάπτιζαν τούς πρῶτους Χριστιανούς θά τούς ἀπήγγελλαν πολύ πρὶν αὐτοί οἱ λόγοι καταγραφοῦν ἀπό τόν εὐαγγελιστή Ματθαῖο (50 περίπου μ.Χ.).

Αυτή ή Παράδοση, ζώντων ακόμη τῶν Ἀποστόλων διακρίθη-κε σέ γραφτή καί ἄγραφη Παράδοση. Οἱ πρῶτες ἐπιστολές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τίς ὁποῖες ἔγραψε εὐκαιριακά ἀπετέλεσαν τήν πρώτη γραπτή Παράδοση. Ἔτσι ἀρχίζει νά διαμορφώνεται σιγά σιγά αὐτό πού ἀργότερα θά ὀνομασθῇ Καινή Διαθήκη καί θά ἀποελέσει τό νεώτερο τμήμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς, προστιθέμενο στά βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἐπαναλαμβάνομε ὅτι ὁ Κύριος δέν ἔγραψε ὁ ἴδιος κανένα κείμενο. Ἡ ἐντολή Του πρὸς τοὺς μαθητές Του ἦταν νά "πορευθοῦν καί νά κηρύξουν τό εὐαγγέλιον πάση τῇ κτίσει" (Ματθ.28, 19). (Ἡ λεγομένη Ἀγία Ἐπιστολή εἶναι κείμενο τοῦ 11ου αἰῶνα καί δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τόν Κύριο. Ἄλλωστε τοῦτο ἀποδεικνύεται ὅχι μόνον ἀπό τό περιεχόμενό της, ἀλλά καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ἂν ἀνῆκε στόν Κύριο θά ἀποτελοῦσε τό πρῶτο καί κύριο βιβλίον τῆς Ἀγίας Γραφῆς).

1. Ἀρχισαν, λοιπόν, νά γράφονται τά πρῶτα βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀφ' ἑνός μὲν γιατί ἄρχισαν νά πεθαίνουν οἱ αὐτόπτες καί αὐτήκοοι τῶν λόγων καί τῶν ἔργων τοῦ Κυρίου, ἀφ' ἑτέρου δέ διότι οἱ πρῶτοι αἱρετικοί ἄρχισαν νά ἀλλοιώνουν καί νά νοθεύουν τήν διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

Καί ὅταν ὅμως καταγράφηκαν ὅλα τά βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης παρέμεινε ἓνα μεγάλο μέρος τῆς Παραδόσεως, τό ὁποῖο δέν καταγράφηκε. Ἄλλωστε ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης δύο φορές ἐπαναλαμβάνει στό εὐαγγέλιό του ὅτι: "ἔστι δέ καί ἄλλα πολλά ἅτινα ἐάν γράφηνται καθ' ἓν οὐδέ αὐτόν εἶναι τόν κόσμον ὅλον χωρῖσαι τά γραφόμενα βιβλία" (Ἰω.21,25).

Αὐτά τά "πολλά" πού δέν καταγράφηκαν ἀποτελέσαν αὐτό πού ὀνομάζομε Παράδοση ἐν στενῇ ἐννοίᾳ ἢ Ἀποστολική ἢ Ἱερά Παράδοση. Ἡ ἄγραφη αὐτῆς Παράδοσης, ὑπὸ τόν φωτισμό καί τήν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διαμορφώθηκε πλέον σέ ὑγιές ἐκκλησιαστικό καί ἀποστολικό φρόνημα καί σέ καθολική συνείδηση-ση τῆς Ἐκκλησίας καί διατηρήθηκε ἀπό στόματος σέ στόμα κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες τῆς Ἐκκλησίας (Π.Τρεμπέλα Ι, σελ.121). Αὐτή ἡ ἴδια ζῶσα προφορική Ἀποστολική Παράδοση ἐνσωματώθηκε βαθμηδόν καί κατὰ τό μεγαλύτερο μέρος της στά παλαιὰ σύμβολα τῆς Πίστεως, στίς δογματικές αποφάνσεις καί τοὺς ὅρους τῶν ἱερῶν συνόδων, στήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, καί στά ἐπικρατήσαντα ἔθιμα τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης ἐρμηνεύτηκε καί καταγράφηκε ἀπό τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ἡ διά στόματος καί ὡς βίωμα μεταδοθεῖσα κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικούς αἰῶνες Ἀποστολική

Παράδοση είναι πλέον κατά τό μεγαλύτερο μέρος της ἔγγραφος (γραπτή παράδοση) ἑνσωματωμένη στήν πράξη, στήν λατρεία, στήν διδασκαλία καί στό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας καί εἶναι ισόκυρη πηγή τῆς θείας Ἀποκαλύψεως μέ τήν Ἁγία Γραφή, πού εἶναι τό τμήμα ἐκεῖνο τῆς προφορικῆς Παραδόσεως πού καταγράφηκε πρῶτο καί ἀπετέλεσε τόν Κανόνα τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης.

2. Ἔτσι τά μέν γραπτά κείμενα τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς ἀπετέλεσαν τόν Κανόνα τῶν θεοπνεύστων βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, τό δέ ἄγραφο μέρος τῆς Παραδόσεως ἀπετέλεσε ἐκεῖνο πού ἀποκαλοῦμε Ἱερά ἢ Ἀποστολική Παράδοση.

"Σύμφωνα μέ τούς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἁγία Γραφή καί ἡ Ἱερά Παράδοσις ταυτίζονται ὡς πρός τό μήνυμά τους· δέν εἶναι χωρισμένες μεταξύ τους οὔτε ἀνταγωνίζονται ἡ μία τήν ἄλλη. Εἶναι ἓνα καί τό αὐτό, ἀκριβῶς ὅπως ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία του εἶναι ἓνα, καί ὅπως ὁ Χριστός γίνεται ἓνα μέ μᾶς στό Μυστήριό τῆς θείας Κοινωνίας" (Σέφφερ, σελ.290).

Ὁ δογματολόγος τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος Χρ. Ἀνδρουτσος, δίδοντας τόν ὀρισμό τῆς Παραδόσεως, γράφει ὅτι ἡ Ἱερά Παράδοσις (ἐν στενῇ ἐννοίᾳ) περιλαμβάνει μόνον τά διδάγματα τοῦ Κυρίου καί τῶν Ἀποστόλων πού ἀφοροῦν στήν Πίστη καί τά ὅποια συμπληρώνουν καί ἐρμηνεύουν τήν Ἁγία Γραφή. Καί συμπληρώνει: "Ὅτι τά τοιαῦτα διδάγματα ἀποτελοῦσι μέρος ισόκυρον τῆς Χριστιανικῆς γνώσεως, πείθεται τις ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή ὡς ἐξ ὠρισμένων ἀφορμῶν γραφεῖσα οὔτε ἐσκόπει, οὔτε εἶνε ἡ πλήρης καί συστηματική ἔκθεσις τῆς διά ζώσης φωνῆς τό πρῶτον μεταδιδομένης πίστεως· πάντως δέ οἱ Ἀπόστολοι ἐδίδαξαν πλείω ἢ ὅσα αὐτοί ἢ οἱ ἀκόλουθοι αὐτῶν ἔγραψαν" (Ἀνδρουτσος, Δογματική σελ.8).

Στό ἴδιο σύγγραμμά του ὁ συγγραφέας μεταφέρει τήν γνώμη καί ξένων θεολόγων, οἱ ὅποιοι, καίτοι Διαμαρτυρόμενοι, ἐν τούτοις ἀναγνωρίζουν ὅτι ὁ περιορισμός τοῦ Θείου Λόγου μόνο στή Γραφή ἀλλοιώνει τόν ἴδιο τόν χαρακτήρα της. "Ὁρθῶς δέ παρετηρήθη καί παρά Διαμαρτυρομένων θεολόγων, ὅτι ὁ ἐκδεχόμενος τήν Γραφήν ὡς αὐτάρκη τοῦ Θείου λόγου ταμιοῦχον μεταποιεῖ αὐτήν εἰς τι, ὅπερ οὔτε φύσει δύναται νά εἶνε, οὔτε κατά τόν σκοπόν του Κυρίου πρέπει νά εἶνε, οὔτε κατά τήν ἰδίαν μαρτυρίαν θέλει νά εἶνε, οὔτε ὑπελήφθη ποτέ ὡς τοιοῦτον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ, οὔτε θεωρητικῶς οὔτε ἐν τῇ πράξει" (Ἀνδρουτσος, Δογματική, σελ.8).

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἐκφράζοντας τήν πίστη ὅλων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας γιά τίς δύο Πηγές τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, τήν γραπτή καί τήν ἄγραφη, γράφει: "Τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πεφυλαγμένων δογμάτων καί κηρυγμάτων τά μέν ἐκ τῆς ἐγγράφου διδασκαλίας ἔχομεν, τά δέ ἐκ τῆς τῶν Ἀποστόλων Παραδόσεως διαδοθέντα ἡμῖν ἐν μυστηρίῳ παραδεξάμεθα, ἅπερ ἀμφοτέρω τήν αὐτήν ἰσχύν ἔχει πρὸς τήν εὐσέβειαν" (Ἀνδρούτσου, Δογματική, σελ.8).

Ὁ Σέρβος Ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος Γιέφτιτς, στηριζόμενος στό χωρίον Α΄ Κορ.4, 15 "οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητά νουθετῶν" δίνει τόν ἐξῆς θαυμάσιο ὀρισμό τῆς Παραδόσεως: "Κατά τόν Ἀπόστολον, λοιπόν, Παράδοσις εἶναι τό γεννᾶσθαι ἀπό τούς Πατέρας ἐν Χριστῷ διά τοῦ Εὐαγγελίου καί παραλαμβάνειν τόν Χριστόν καί μορφοῦν Αὐτόν ἐν ἡμῖν" [Ἀγ. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἡ Θεοτόκος] (π. Θεόκλ. Ἀθανασόπουλου, Ἐκκλησία: Ὁ αὐθεντικός φύλακας καί ἐρμηνευτής τῆς Ἀγ. Γραφῆς, σελ. 40).

3. Οἱ διάφοροι αἵρετικοί, προτεστάντες, Πεντηκοστιανοί, χιλιαστές κλπ. ὑποστηρίζουν ὅτι μόνη πηγή τῆς Θείας Ἀποκαλύψης εἶναι ἡ Γραφή, δηλαδή μόνον τά γραπτά ἱερά καί θεόπνευστα κείμενα. Ὅμως "ἡ Ἁγία Γραφή μᾶς δίδεται στήν Παράδοση. Αὕτη εἶναι τό ζωτικό ἐπίκεντρο τῆς ἀποκρυσταλλώσεώς της. Ἡ Ἐκκλησία ὡς τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ προηγεῖται μυστικά καί εἶναι πληρέστερη ἀπό τήν Ἁγία Γραφή. Αὕτη ἡ ἐμπειρία δέν ἐξαντλεῖται οὔτε στίς Γραφές οὔτε στήν Παράδοση οὔτε στούς ὀρισμούς. Δέν μπορεῖ, δέν πρέπει νά ἐξαντλεῖται" [Γ. Φλορόφσκυ, Ἀγ. Γραφή, Ἐκκλησία, Παράδοσις, σελ.66-68] (Σέφφερ, σελ.289).

Ἐξ ἄλλου ὅπως εἶπαμε καί προηγουμένως, αὐτά τά κείμενα **δέν εἶναι** ὁλόκληρη ἡ Θεία Ἀποκάλυψη. Μᾶς τό λέει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, μᾶς τό ἐπαναλαμβάνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ὑπάρχουν "καί ἄλλα πολλά", τά ὁποῖα παρεδόθησαν ἀπό τούς Ἀποστόλους "διά λόγου" καί ὄχι μόνον "δι' ἐπιστολῆς" ἢ ἄλλων γραπτῶν κειμένων. Πῶς κανείς θά γνωρίσῃ καί ὅλα αὐτά τά "ἄλλα πολλά" ἐάν δέν ἀνατρέξει στήν Ἱερή Παράδοση; Αὕτη μεταδόθηκε προφορικά στούς ἀποστολικούς πατέρες καί τούς πρώτους ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς, κατ' εὐθεΐαν καί αὐτοπροσώπως ἀπό τούς Ἀποστόλους. Στήν συνέχεια ἄρχισε καί αὕτη νά καταγράφεται καί ἔτσι ἀπό προφορική νά γίνεται καί αὕτη γραπτή. Εἶναι λοιπόν ἰσόκυρη καί αὕτη ἡ Παράδοση μέ τήν πρώτη γραπτή Παράδοση δηλαδή μέ τά ἱερά βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ποῦ ὅμως πρέπει νά ἀποδοθῇ αὐτός ὁ ἀποκλεισμός τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως ἐκ μέρους τῶν αἰρετικῶν; Ἡ ἀπάντηση εἶναι πολύ ἀπλή: διότι ἡ Ἱερά Παράδοση ἀποδεικνύει περίτρανα τήν ἀντίθεση καί τήν ἀσυμβατότητα τῶν σημερινῶν αἰρετικῶν μέ τήν πίστη τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Διότι ἀποδεικνύει πόσο διαφέρουν οἱ σημερινοί αἰρετικοί ἀπό τήν πίστη, τήν λατρεία καί τήν ζωή τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Ἡ σύγκριση κάθε ομάδας ἀπ' αὐτές μέ τήν ἀρχέγονη Ἐκκλησία - πού προβάλλει μέσα ἀπό τά συγγράμματα τῶν πρώτων ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων καί συγγραφέων - δείχνει πόσο οἱ σύγχρονοι αἰρετικοί ἔχουν ἀλλοιώσει καί παραμορφώσει τήν πίστη καί τήν λατρεία πού οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ πρῶτοι διάδοχοί τους τηροῦσαν τόν πρῶτον αἰῶνα τῆς γνήσιας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ (δηλαδή τήν Ἀποστολική Παράδοση, τήν ὁποία ὑποστηρίζουν ὅτι ἔχουν). Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού πασχίζουν νά ἀπομονώσουν τήν Ἁγία Γραφή ἀπό τήν Παράδοση, νά ὑποβαθμίσουν τήν ἀξία καί τήν μαρτυρία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Γιατί αὐτοί ἐλέγχουν τήν πλάνη τους καί ἀποδεικνύουν ὅτι ὅλες αὐτές οἱ αἰρετικές ομάδες πού διεκδικοῦν τόν τίτλο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ δέν ἔχουν καμμία σχέση μέ τήν Ἐκκλησία πού ἵδρυσε ὁ Χριστός καί θεμελιώσαν οἱ Ἀπόστολοί Του, καμμία σχέση μέ τήν Ἀποστολική Παράδο-ση.

Κι ἂν καμμιά φορά χρησιμοποιοῦν κάποιον πατέρα τῆς Ἐκκλησίας - κι αὐτό συμβαίνει τελευταῖα μέ τούς Πεντηκοστιανούς καί, ὅπως παραδόξως καί μέ τούς "μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά"- κατακρε-ουργοῦν μέ τρόπο Προκρούστη τά κείμενά του καί ἀλλοιώνουν τό νόήμά τους, προβάλλοντας ἀποσπάσματα μέ τά ὁποῖα εὐκολα μποροῦν νά παραπλανήσουν τούς ἀνύποπτους ἀναγνώστες τους. Ἐμεῖς λένε, ζοῦμε καί κηρύσσομε ὅπως ἡ ἀρχαία - ἀρχέγονη - Ἐκκλησία. Μά πῶς εἶναι αὐτό δυνατόν; Ἄν ἦταν ἔτσι θά ἔπρεπε νά ταυτίζονται καί νά συμφωνοῦν μέ τά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Ὅμως αὐτό δέν συμβαίνει.

Ἔχομε ὑπ' ὄψη μας κείμενα παρμένα ἀπό τόν ἱερό Ἰουστῖνο ἢ τόν Ἅγιο Εἰρηναῖο, τά ὁποῖα θά παρασιάσωμε σέ προσεχῇ ἐκπομπή μας.

Ἄν ὅμως κάποιος ἀπορρίψει τά κείμενα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τότε καταργεῖ ὄχι μόνον τήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τήν ἴδια τήν ζωή της καί τήν ζῶσα μαρτυρία της διά μέσου τῶν αἰώνων. Στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, στήν λατρεία της, στά ἔθιμά της, ἐνσωματώθηκε μεγάλο μέρος τῆς Ἀποστολικῆς παραδό-σεως καί μέσα σ' αὐτά καταγράφηκε καί διασώθηκε. Ἦδη στά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῶν 4 πρώτων αἰώνων βρίσκομε μαρτυρίες καί διδασκαλίες

πού κι ἂν ἀκόμη δέν μπορούμε νά τίς ἀποδώσωμε ἐξ ὁλοκλήρου στήν Ἀποστολική ἐποχή, ὅμως μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ὁ πυρήνας τους εἶναι ἀποστολικός καθόσον, ὅπως γράφει ὁ ἀείμνηστος Π. Τρεμπέλας: "ὁ πυρήν εἶναι ἀποστολικός, ἐφ' ὅσον βαπτίσματα καί κλάσεις ἄρτου καί ὁμαδικαί προσευχαί καί ἐπιθέσεις χειρῶν κλπ. ἐγένοντο καί ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων. Ἡ πρᾶξις λοιπόν αὕτη ἡ ἀποστολική εἶναι ἀπαράδεκτον νά ὑποστηρί-ξη τις, ὅτι δέν ἀπετέλεσε τόν πυρήνα, περί ὃν ἐξειλήχθη ἀναπτυχθεῖ-σα περαιτέρω ἡ θεία λατρεία καί ἐν γένει ἡ ἐκκλησιαστική πρᾶξις" (σελ.134).

Ἦδη ὁ ἐκκλησιαστικός συγγραφέας Τερτυλλιανός (+240) ἀναφέρει πολλές πράξεις καί συνήθειες στή θεία λατρεία πού θεωρεῖ ὅτι προέρχονται ἀπό τήν ἀπό τήν ἀποστολική παράδοση:

Ὡς τέτοιες ἀναφέρει τήν ἀπόταξη τοῦ σατανᾶ καί τήν σύνταξη μέ τόν Χριστό, τήν Κατήχηση, τήν τριπλῇ κατάδυση στό νερό κατὰ τό Ἅγιο Βάπτισμα, τήν μετάδοση τῆς Θείας Κοινωνίας ἀπό τό χέρι τοῦ ιερέως, τίς προσφορές ὑπέρ τῶν τεθνεώτων κατὰ τήν ἡμέρα τῆς μνήμης των, τόν σεβασμό πρὸς τήν Θεία Εὐχαριστία ὥστε νά μή πέση ψίχουλο ἀπό τόν Ἅγιον ἄρτον ἢ σταγόνα ἀπό τό Ἅγιον Ποτή-ριον στή γῆ, τό νά μή νηστεύωμε ἢ νά προσευχόμαστε γονατιστοί τήν Κυριακή (βλ.Τρεμπέλα Ι, σελ.133). (Ἄν ἀκολουθοῦν τήν ἀρχαία παράδοση γιατί δέν τηροῦν καί ὅλα αὐτά. Δέν εἶναι ἀρχαία Παράδοση τό 240 ἢ 290 ἢ τό 116 μ.Χ. - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ).

Ὁ Ἅγιος Εἰρηναῖος (+202) θεωρεῖ ὅτι προέρχεται ἀπό τήν Ἀποστολική ἐποχή, ἡ νηστεία τοῦ Πάσχα. Τό βιβλίο πού τιτλοφο-ρεῖται Διδαχή τῶν Ἀποστόλων (πρὸ τοῦ 160 μ.Χ.) παρουσιάζει τήν εὐλογία τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου κατὰ τήν Θεία Εὐχαριστία καί τήν νηστεία τῆς Τετάρτης καί τῆς Παρασκευῆς ὡς διδασκαλίες τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Ἀποστόλους.

Μεταξύ τῶν ἄλλων, ἤδη, ὁ Ὠριγένης (+254), ὁ Τερτυλλιανός (+240) καί ὁ ιερός Αὐγουστῖνος (+430) θεωροῦν τήν συνήθεια τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ, ὡς προερχομένη ἀπό τήν Ἀποστολική ἐποχή (βλ. Τρεμπέλα, σελ.133-135) καί (P.G. 62, 488, Αρχιμ. Θεόκλητου Αθανασόπουλου).

Τέλος ὁ Μ. Βασίλειος μιλῶντας γιά τήν προέλευση ἐνός πλήθους βασικῶν στοιχείων τῆς Θείας λατρείας καί τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας διερωτᾶται: "Ἀπό ποίων ἐγγράφων; (ἐννοεῖ ἔχομε αὐτή τήν παράδοση) οὐκ ἀπό τῆς σιωπημένης καί μυστικῆς παραδόσεως;" (Περί Ἁγίου Πνεύματος κεφ.27 §66).

Καί ἀναφέρει μιά σειρά τέτοιων παραδόσεων ὅπως εἶναι τό νά σημειώνωμε ἐπάνω μας, ὅπως κάνομε, τό σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, τό νά προσευχόμαστε ἐστραμένοι πρὸς ἀνατολάς, τό νά καθαγιάζο-με τόν

"Ἄρτον καί τόν Οἶνον μέ τίς εὐχές τῆς "ἐπικλήσεως" καί νά καθαγιαζόμε μέ ἀνάλογο τρόπο τό νερό τοῦ Βαπτίσματος, τό ἔλαιον τοῦ Χρίσματος, τό νά γίνεται τό Βάπτισμα μέ τρεῖς καταδύ-σεις στό νερό κ.ἄ.

Ἄς διαβάσωμε αὐτό τό σημαντικό κείμενο: "Ἀπό τά δόγματα καί τάς ἀληθείας πού φυλάσσει ἡ Ἐκκλησία ἄλλα μέν τά ἔχομεν πάρει ἀπό τήν γραπτήν διδασκαλίαν, ἄλλα δέ, πού μυστικῶς ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν ἐκ τῆς παραδόσεως τῶν ἀποστόλων, τά ἐκάμαμεν δεκτά. Καί τά δύο στοιχεῖα, καί ἡ γραπτή καί ἡ ἄγραφος παράδοσις, ἔχουν τήν αὐτήν σημασίαν διά τήν πίστιν. Καί κανεῖς ἐξ ὧν ἔχουν καί μικράν γνῶσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν δέν θά ἐγείρη ἀντίρρησην ἐπ' αὐτῶν. Διότι ἂν ἐπιχειρούσαμεν νά ἐγκατα-λείψωμεν ὅσα ἐκ τῶν ἐθνῶν εἶναι ἄγραφα, διότι δῆθεν δέν ἔχουν μεγάλη σημασίαν, χωρίς νά τό καταλάβωμεν θά ἐζημιώναμεν τό Εὐαγγέλιον εἰς τήν οὐσίαν του ἢ μάλλον θά μετετρέπαμεν τό κήρυγμα εἰς νοήματος ὄνομα. Λόγου χάριν (διά νά θυμηθῶ τό πρῶτον καί πῶς συνηθισμένον ἀπ' ὅλα), ποῖος ἐδίδαξε γραπτῶς ὅτι οἱ ἐλπίζοντες εἰς τό ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φανερόνουν αὐτήν τήν πίστιν των μέ τό νά κάνουν τό σημεῖον τοῦ Σταυροῦ; Τό νά στρεφώμεθα πρὸς ἀνατολὰς κατά τήν προσευχήν ποῖον γραπτόν ἔργον μᾶς τό ἐδίδαξε; Τούς λόγους τῆς ἐπικλήσεως κατά τόν ἁγιασμόν τοῦ ἄρτου τῆς θείας Εὐχαριστίας καί τοῦ ποτηρίου, ποῖον ἐκ τῶν ἁγίων μᾶς τούς ἄφησε γραπτῶς; Δέν ἀρκούμεθα ἀσφαλῶς εἰς αὐτά πού οἱ ἀπόστολοι ἢ τό Εὐαγγέλιον μνημονεύουν, ἀλλά πρὸ τῆς Εὐχαριστίας καί μετὰ ἀπό αὐτήν λέγομεν καί ἄλλα, διότι ἐδιδάχθημεν ἀπό τήν ἄγραφον διδασκαλίαν ὅτι ἔχουν μεγάλην δύναμιν εἰς τήν ἐπιτέλεσιν τοῦ μυστηρίου. Εὐλογοῦμεν ἐπίσης καί τό ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος καί τό ἔλαιον τοῦ χρίσματος καί ἀκόμη καί αὐτόν πού βαπτίζεται. Ἀπό ποῖα γραπτὰ κείμενα τά ἐπήραμεν αὐτά; Δέν τά γνωρίζομεν ἀπό τήν σιωπηράν καί μυστικήν παράδοσιν; Ποῖος γραπτὸς λόγος διδάσκει τήν διά τοῦ ἐλαίου χρῆσιν; Ἀπό ποῦ ἐπήραμεν τό νά βαπτίζωμεν τρεῖς φορές εἰς τό ὕδωρ τόν ἄνθρωπον; Καί τά ἄλλα ἀκόμη τά σχετικά μέ τό βάπτισμα, ὅπως ἡ ἀποκήρυξις τοῦ Σατανᾶ καί τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, ἀπό ποῖον σύγγραμμα διδάσκονται; Δέν προέρχονται ὅλα αὐτά ἀπό αὐτήν τήν μή δημοσιευθεῖσαν καί μυστικήν διδασκαλίαν, τήν ὁποίαν διετήρησαν οἱ Πατέρες μας ἐν σιγῇ χωρίς νά τήν πολυερευνοῦν καί νά τήν περιεργάζωνται, ἐπειδὴ ὀρθῶς εἶχον μάθει, ὅτι πρέπει μέ τήν σιωπὴν νά προστατεύωμεν τήν σεμνότητα τῶν μυστηρίων; Διότι πῶς ἦτο δυνατόν νά διακηρυχθῇ γραπτῶς τό νόημα αὐτῶν τά ὁποῖα οὔτε νά ἰδοῦν ἐπιτρέπεται ὅσοι εἶναι ἀμήνητοι;"(Ἐκδ.Γρηγ.Παλαμᾶ, Μ. Βασιλείου, Περί Ἁγίου Πνεύματος, κεφ.ΚΖ', 66, τόμος 10, σελ.458 ἐξ.).

Δέν εἶναι λοιπόν ἡ Ἀγία Γραφή καί ἡ Ἱερή Παράδοση "δύο ξεχωριστά ἢ ἀντίθετα πράγματα, ἀλλά ἓνα ἁρμονικό ὅλο· ἡ ὅλη ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ γιά χάρη τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου" (π.Α. Ἀλεβιζοπούλου, Ἡ Ὁρθοδοξία μας, σελ.292).

Ἡ ἱερή Παράδοση εἶναι ἡ ἔμπειρία καί ἡ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας γραμμένες "οὐκ ἐν πλαξί λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξί καρδίαις σαρκίναίς" (Β' Κορ.3, 3) (τῶν πρώτων Χριστιανῶν) ἀπό τοὺς ἴδιους τοὺς Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλά καί οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι, ἐκτός ἀπὸ τὰ ἱερά κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, δέν παρέλαβαν κανένα γραπτὸ κείμενο ἀπὸ τὸν Κύριο. Παρατηρεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος: "μηδὲν παραλαβόντες γραπτόν, ἀλλ' ἐν ταῖς καρδίαις δεξάμενοι διὰ Πνεύματος Ἁγίου" (ἐκ τῆς πρὸς Ἑβρ. ὁμιλ. 14, 3 P.G. 63, 113). Αὕτη ἡ συνείδηση καί ἡ ἔμπειρία "μετὰ πάντων τῶν ἀγίων" ἀπετέλεσαν τὴν ζωντανή μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ποτὲ δέν ἔπαυσε νὰ ὑπάρχη στὴν Ἐκκλησία καί αὕτη εἶναι ἡ Ἱερή Παράδοση.

"Ἐτσι λοιπόν ἡ Ἱερή Παράδοση δέν ἔπαυσε ποτὲ νὰ εἶναι ζωντανή μέσα στὴν Ἐκκλησία. Εἶναι καθοδηγούμενη ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καί οὔτε ὡς μουσικὸ καί νεκρὸ στοιχεῖο τῆς Ἐκκλησίας πού ἀνήκει στό παρελθόν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ, οὔτε καί ὡς στοιχεῖο ἀντίθετο πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς ἴδιας τῆς Ἐκκλησίας.

Σημειώνει πολὺ εὐστοχα ὁ μακαριστὸς π. Ἀντ.Ἀλεβιζόπουλος: "Μέ ἄλλα λόγια, ἱερά παράδοσις εἶναι αὕτη ἡ ἰδία καί ζωοποιὸς παρουσία καί ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία ἐρμηνεύει μέ αὐθεντίαν τὴν θείαν ἀποκάλυψιν καί ὁδηγεῖται εἰς τὴν κατοχὴν ὁλοκλήρου τῆς ἀληθείας (Ἰωάν.16, 13. Α' Τιμ. 3, 15).

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὅποιος ἀρνεῖται τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐκεῖνος ἀρνεῖται τὴν θείαν φύσιν Της, ἀρνεῖται, δηλαδὴ, τὴν ἰδίαν τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐκεῖνος ἀρνεῖται, ἀκόμη, καθὼς εἶδομεν, καί αὐτὴν τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἐπειδὴ ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι ἡ γραπτὴ παρακαταθήκη τῆς Ἐκκλησίας καί μόνον μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εὐρίσκει τὸ ἀσφαλὲς τῆς στήριγμα καί τὴν αὐθεντικὴν ἐρμηνείαν τῆς (Πρβλ. καί Β' Πέτρ.3, 16-17)" (Ἐφὸδιον Ὁρθοδοξίας, σελ.169).

Καί ὁ Ἀρχιμ. π. Θεόκλητος Ἀθανασόπουλος, πολὺ εὐστοχα συμπυκνώνει τὸ περιεχόμενον τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως γράφοντας: "Ἡ Ἱερή Παράδοση, λοιπόν, εἶναι ἡ ἔμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἱερή τῆς μνήμη, ἡ συνείδησή της, τὸ ζῆν κατὰ Χριστόν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, ἡ διαρκὴς διαμονὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὴν Ἐκκλησία, εἶναι μία διαρκὴς Πεντηκοστή, τὸ «κλῖμα» μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο γεννήθηκε ἡ Ἀγία Γραφή γιά νὰ ὑπηρετήσῃ τὴ ζωὴ καί τίς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας. Κυρίως

ὅμως Ἱερή Παράδοση εἶναι τό «γεννᾶσθαι ἀπό τούς Πατέρας ἐν Χριστῷ διά τοῦ Εὐαγγελίου», ἡ «παράδοση» καί «παραλαβή» τοῦ ἐνός Χριστοῦ στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί ἡ «μόρφωσις» Ἐκείνου «ἐν ἡμῖν», διά τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Παρακλήτου" (Ἐκκλησία, Ὁ αὐθεντικός Φύλακας καί ἐρμηνευτής τῆς Ἀγ. Γραφῆς, σελ. 54).

Ἡ Ἱερή Παράδοση δέν εἶναι "διδασκαλίες καί ἐντάλματα ἀνθρώπων" (Ματθ. 15, 9, βλ. καί Ἡσ. 29, 13) ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ αἰρετικοί. Αὐτά τά καταδικάζει καί ὁ ἴδιος ὁ Κύριος (Μάρκ. 7, 8). Ἡ Ἱερή Παράδοση εἶναι τό τμήμα ἐκεῖνο τοῦ ζωντανοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, πού δέν καταγράφηκε μέν μέσα στά 27 θεόπνευστα βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅμως μεταδόθηκε προφορικά στήν ἀρχή καί καταγράφηκε στήν συνέχεια ἀπό ἔγκυρους ἐκφραστές τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως. Ἱερή παράδοση εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωοποιός παρουσία καί ἐνέργεια τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μέσα στήν Ἐκκλησία, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία ἐρμηνεύει μέ αὐθεντία τή θεία Ἀποκάλυψη καί ὁδηγεῖται στήν κατοχή ὁλόκληρης τῆς ἀλήθειας (Ἰω. ιστ' 13. Α' Τιμ. γ' 15). Τά δόγματα πού διατυπώθηκαν στίς Οἰκουμενικές Συνόδους δέν ἦσαν ἀτομικές γνῶμες τῶν πατέρων πού ἔλαβαν σ' αὐτές μέρος, ἀλλά ἡ ἐμπειρία ἐκείνων πού ἦσαν χριστο-φόροι καί πνευματοφόροι (Πράξ. ιε' 28). Σέ αὐτήν τήν ἐμπειρία ἦσαν μέτοχοι οἱ πατέρες τῶν Συνόδων, ἐφ' ὅσον καί ἐκεῖνοι μετεῖχαν στό κοινό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας" (π. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Ἡ Ὁρθοδοξία μας, σελ. 291).

Δέν μπορούμε λοιπόν νά ἀπολυτοποιήσωμε καί νά ἀπομονώσωμε τόν γραπτό μόνον λόγο τοῦ Θεοῦ γιατί εἶναι μόνον ἓνα μέρος τῆς ἱερᾶς "παρακαταθήκης" πού στόχο της ἔχει νά σώσει τόν ἄνθρωπο. Ἡ Ἱερή Παράδοση εἶναι τό ὅλον, γραπτός καί προφορικός λόγος καί δέν νοεῖται ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀγία Γραφή δέν περιέχει ὁλόκληρο τό ἔργο καί τήν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἀποστόλων.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεανθρώπινος ὀργανισμός, ὅπως θεανθρώπινο εἶναι καί τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπομένως καί τά δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, πού διατυπώθηκαν μέ τό «στόμα» τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, εἶναι θεανθρώπινη πραγματικότητα.

Ὅποιος λοιπόν ἀρνεῖται τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, πού διατυπώθηκε στίς Οἰκουμενικές Συνόδους ἢ διαφυλάχθηκε ἀνόθευτη διά μέσου τῶν αἰώνων στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, αὐτός ἀρνεῖται τή θεία φύση τῆς Ἐκκλησίας, ἀρνεῖται δηλαδή τήν ἴδια τήν Ἐκκλησία καί μαζί μ' αὐτή καί τή σωτηρία. Αὐτός ἀρνεῖται καί τήν ἴδια τήν ἁγία Γραφή, ἐπειδή ἡ Γραφή εἶναι ἡ γραπτή παρακαταθήκη τῆς Ἐκκλησίας καί βρίσκει τό ἀσφαλές της στήριγμα μόνο μέσα στήν Ἐκκλησία· ἐκεῖ ἀποκτᾷ

καί τόν αὐθεντικό ἐρμηνευτή της (πρβλ.Β΄ Πέτρ. γ΄ 16-17)" (π.Ἀντ.Ἀλεβιζοπούλου, Ἡ Ὁρθοδοξία μας, σελ.291-292).

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἀναφερόμενος στή διδαχή τῆς Ἐκκλησίας γράφει: "Ἀπό τὰ δόγματα καί τὰς ἀληθείας πού διαφυλάσσει ἡ Ἐκκλησία, ἄλλα μὲν τὰ ἔχομε πάρει ἀπὸ τῆ γραπτῆ διδασκαλία, ἄλλα δέ, πού μυστικά ἔφθασαν μέχρις ἐμᾶς, τὰ ἐκάναμε δεκτά ἀπὸ τὴν παράδοση τῶν ἀποστόλων. Καί τὰ δύο ἔχουν τὴν ἴδια σημασία γιὰ τὴν πίστη. Καί κανεὶς ἀπὸ ὅσους ἔχουν ἀκόμη καί μικρὴ γνώση τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν δέν θά προβάλλει ἀντίρρηση σ' αὐτά... Γιατί ἂν ἐπιχειρήσουμε νὰ ἐγκαταλείψουμε ὅσα ἀπὸ τὰ «ἔθνη» εἶναι ἄγραφα, γιατί δῆθεν δέν ἔχουν μεγάλη σημασία, χωρίς νὰ τό καταλάβουμε, θά ζημιώναμε τό εὐαγγέλιο στήν οὐσία του ἢ μᾶλλον θά μετατρέπαμε τό εὐαγγέλιο σέ «κενὸν νοήματος ὄνομα»" (π.Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Ἡ Ὁρθοδοξία μας, σελ.292).

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας στὸν Τιμόθεο δέν τοῦ λέει νὰ διαβάση γραπτὰ κείμενα πού τοῦ ἄφησε ἢ νὰ γράψῃ αὐτὰ πού διδάχθηκε, ἀλλὰ αὐτὰ πού "ἄκουσε" ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο νὰ τὰ "ἐμπιστευθῇ σέ πιστοὺς ἀνθρώπους": "Ἐχε ὡς ὑπόδειγμα ὑγιῶν διδασκαλιῶν ἐκεῖνα πού ἄκουσες ἀπὸ ἐμέ γιὰ τὴν πίστη καί τὴν ἀγάπη πού ἔχουμε «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»(Β΄ Τιμ.1, 13). «Ἐσύ λοιπὸν παιδί μου, νὰ ἐνδυναμώνεσαι μέ τὴ χάρη πού ἔχουμε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καί ἐκεῖνα πού ἄκουσες ἀπὸ ἐμέ ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων, αὐτὰ νὰ ἐμπιστευθεῖς σέ πιστοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι νὰ εἶναι ἱκανοὶ νὰ διδάξουν καί ἄλλους» (Β΄ Τιμ. 2, 1-2).

"Στό τελευταῖο αὐτό ἐδάφιο ὁ ἀπόστολος δέν συνιστᾷ στὸν Τιμόθεο νὰ γράψῃ αὐτὰ πού διδάχθηκε καί νὰ τὰ παραδώσῃ στοὺς διαδόχους του, ἀλλὰ νὰ τὰ ἐμπιστευθεῖ σέ πιστοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους θά χειροτονήσῃ ποιμένες καί θά ἀναλάβουν τό ἔργο τῆς διδαχῆς τῶν ἄλλων. Τὴν ἴδια προτροπὴ κάνει ὁ ἀπόστολος καί στοὺς χριστιανούς τῆς Θεσσαλονίκης (Β΄Θεσ.β΄15) καί ἐπαινεῖ τοὺς χριστιανούς τῆς Κορίνθου ἐπειδὴ κρατοῦν τίς «παραδόσεις» ὅπως τίς παρέλαβαν ἀπ' αὐτόν τὸν ἴδιο (Α΄ Κορ.ια΄ 2)" (π.Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Ἡ Ὁρθοδοξία μας, σελ.289).

Ἐπίσης στή δεύτερη ἐπιστολὴ του πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς τοὺς προτρέπει νὰ κρατοῦν τίς παραδόσεις πού ἐδιδάχθησαν "διὰ τοῦ λόγου" του καί "διὰ τῆς ἐπιστολῆς" του: "στήκετε, καί κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν" (Β΄ Θεσ.2, 15).

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στήν δεύτερη καί στήν τρίτη Ἐπι-στολὴ του καταλήγει: "Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην διὰ χάριτος

καί μέλανος, ἀλλά ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καί στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι" (Β΄, Ἰωάν. 12) καί "Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι" (Γ΄ Ἰωάν. 13).

Τέλος, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καθορίζοντας πολλούς "κανό-νες" καὶ διατάξεις πού πρέπει νά διέπουν τήν Χριστιανική ζωή καὶ λατρεία, στήν Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή του, καταλήγει ὅτι: "Τά δέ λοιπά ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι" (Α΄ Κορ.11, 34). Ποιά ἦσαν ἄραγε αὐτά τὰ "λοιπά"; Εἶναι καταγεγραμμένα ἢ εἶναι ἀπό ἐκεῖνα πού δέν καταγράφηκαν ποτέ, ἀλλά μετεδόθησαν προφορικά καὶ ἀπετέλε-σαν τήν Ἱερή Παράδοση; Τήν Ἱερή Παράδοση πού διεφυλάχθη ἀνόθευτη, γνήσια καὶ ζῶσα μέσα στήν Ἐκκλησία; Νά λοιπόν γιατί ἡ Ἐκκλησία εἶναι "ὁ στῦλος καὶ τό ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας" (Α΄ Τιμ.3, 15). Ἡ ἴδια κατὰ συνέπεια εἶναι ὁ στῦλος καὶ τό ἐδραῖωμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Αὐτή (ἡ Ἐκκλησία) παρέλαβε, ἐκήρυξε, διεφύλαξε καὶ κατὰ μεγάλο μέρος κατέγραψε τήν Θεία Ἀποκάλυψη. Αὐτή λοιπόν εἶναι "ὁ στῦλος καὶ τό ἐδραῖωμα" τοῦ συνόλου τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, δηλαδή τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Δέν μποροῦμε νά ἀποκόψουμε τήν Ἀγία Γραφή ἀπό τήν Ἐκκλησία. Τότε εἰσχωρεῖ μέσα στήν Ἀγία Γραφή τό προσωπικό στοιχεῖο, τό στοιχεῖο τῆς αὐθαιρεσίας, τόσο στήν διαφύλαξη τῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὅσον καὶ στήν ἐρμηνεία της. Ἄν δέν ὑπάρχει ἡ αὐθεντία τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας τότε δέν ὑπάρχει κανείς πού νά ἐγγυηθῇ καὶ νά ἐξασφαλίσῃ τό γνήσιο πνεῦμα καὶ τό νόημα τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἐδῶ ἄς θυμηθοῦμε τούς λόγους τοῦ μακαριστοῦ π. Γ.Φλορόφσκυ, ὁ ὁποῖος μιλῶντας γιά τή σχέση Ἐκκλησίας καὶ Ἀγίας Γραφῆς, γράφει: "Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μυστικῶς προτέρα τοῦ Εὐαγγελίου, προτέρα δηλαδή τοῦ Κανόνος τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὁ ὁποῖος καθωρίσθη μόνον ἐν αὐτῇ. Ἡ Ἐκκλησία δέν λαμβάνει τό κῦρος της ἀπό τό Εὐαγγέλιον. Ἀντιθέτως. Τό Εὐαγγέλιον κηρύσσεται καὶ μαρτυρεῖται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Καί μόνον χάρις εἰς τήν μαρτυρίαν της αὐτήν θεωρεῖται ἄξιον πίστεως καὶ θεόπνευστον. Ἐν τῷ συνόλῳ της ἡ Καινή Διαθή-κη εἶναι ἡ φωνή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐγράφη διὰ τούς Χριστιανούς καὶ ἀπευθύνεται πρὸς ἀνθρώπους ἤδη λαβόντας τό «φῶτισμα». Καί διευκρινίζει σέ ὑποσημείωσή του: Οὔτε ἡ Ἐκκλησία αὐτή καθ' αὐτήν, οὔτε ἡ διδασκαλία της λαμβάνουν τό κῦρος των ἀπό τήν Ἀγίαν Γραφήν. Ἡ Ἐκκλησία δίδει κῦρος εἰς τήν Γραφήν. Ἡ Γραφή εἶναι διὰ τήν Ἐκκλησίαν ὅ,τι καὶ ἡ Θεία Εὐχαριστία καὶ τὰ λοιπά μυστήρια: μία δωρεά τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ὅλοι μαζί αἱ θεῖαι δωρεαὶ ὑπηρετοῦν ἢ μᾶλλον «συγκροτοῦν» τόν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας" (Ἀρχ.Θεόκλητου Ἀθανασόπουλου, Ἡ Ἐκκλησία: ὁ αὐθεντικός φύλακας καὶ ἐρμηνευτής τῆς Ἀγίας Γραφῆς, σελ.50-51).

Τά ἴδια σημειώνει καί ὁ καθηγητής Χρῆστος Γιανναρᾶς στό βιβλίο του "Ἀλφαβητάρι τῆς Πίστης": "Τό γεγονός ζωῆς πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία, προηγῆται καί τῆς Γραφῆς καί τῆς Παραδόσεως, ὅπως προηγῆται τῆς διδαχῆς τοῦ Χριστοῦ ἡ θεανθρώπινη υπόστασή Του, καί δίχως αὐτή τήν υπόσταση τῆς ζωῆς ὁ εὐαγγελικός λόγος μένει μιά ἀξιοθαύμαστη ἴσως διδασκαλία, ἀνίκανη ὅμως νά σώσει ἀπό τό θάνατο τό γένος τῶν ἀνθρώπων" (αὐτόθι, σελ.46).

Γι' αὐτό οἱ Προτεστάντες κατακερματίστηκαν καί ἔκακο-ποίησαν τήν Ἀγία Γραφή. Ἐπειδή ἔπαυσε νά ὑπάρχει γι' αὐτούς ἡ αὐθεντία τῆς Ἐκκλησίας καί μπῆκε στή θέση της ἡ προσωπική καί αὐθαίρετη ἐρμηνεία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἡ Ἐκκλησία κατήρτισε τόν κανόνα τῆς Ἀγίας Γραφῆς καί αὐτή μόνη τήν ἐρμηνεύει ὑπό τήν κοθοδήγηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. "Ὅλες οἱ αἱρετικές ὁμάδες, πού προβάλλουν διαφορετικό «Κανόνα» τῆς Γραφῆς ἢ πού ἀπο-κλίνουν ἀπό τήν ἀλήθεια τῆς ἀγίας Γραφῆς ὀφείλουν τίς κακοδοξίες τους σ' αὐτό τόν ἕνα λόγο: Ἀπέρριψαν τήν Ἐκκλησία καί ἀποκόπη-καν ἀπό τήν κοινωνία μέ Αὐτήν. Ἔτσι ἔχασαν τό σταθερό μέτρο κρίσεως καί τό σημεῖο ἀναφορᾶς πού θά τοὺς ἐξασφάλιζε τήν κοινωνία «μετά πάντων τῶν ἀγίων» καί τήν μετοχή στήν σωτήρια πίστη πού παραδόθηκε «ἅπαξ» στοὺς ἀγίους (Ἰούδα 3). Ὅταν κανεῖς ἀπορρίψει τήν Ἐκκλησία, γίνεται ὁ ἴδιος σημεῖο ἀναφορᾶς καί μέτρο κρίσεως· αὐτόματα πέφτει θύμα τῆς ὑποκειμενικῆς πλάνης· μετατίθεται σέ «ἄλλο εὐαγγέλιο» (Γαλ. α'6-8)" (π.Ἀντ. Ἀλεβιζοπού-λου, Ἡ Ὁρθοδοξία μας, σελ.295).

Ἰδιαίτερα αὐτό ἰσχύει γιά τά σημεῖα ἐκεῖνα τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τά ὅποια ὁ Ἀπόστολος Πέτρος χαρακτηρίζει ὡς "δυσνόητα" καί τά ὅποια μποροῦν νά ὑποστοῦν ἐσφαλμένη ἐρμηνεία καί νά γίνουν αἰτία ἀπωλείας καί ὄχι σωτηρίας: "ἐν οἷς ἔστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καί ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καί τὰς λοιπὰς γραφάς πρὸς τήν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν" (Β' Πέτρ.3, 16). Πολλοί ἀδαεῖς ἢ καί πονηροί πού ἐπεδίωξαν νά ἐρμηνεύσουν ἀτομικά τά σημεῖα αὐτά ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας καί χωρὶς τό στήριγμα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὁδηγήθηκαν στήν πλάνη καί παρέσυραν σ' αὐτήν καί ἄλλους "ἀμαθεῖς καί ἀστήρικτους".

"Πολλοί ἄνθρωποι, πού ἀρνήθηκαν τήν Ἐκκλησία ὡς τό μέτρο κρίσεως τῶν ποικίλων πνευμάτων, ἔπесαν θύματα ὁμάδων πού προβάλλουν ὡς «λόγο Θεοῦ» νέες ἀποκαλύψεις καί «ἐμπνεύ-σεις» ψευδοπροφητῶν, πού ἐμφανίζονται ὡς τό ἀληθινό «εὐαγγέλιο» τῶν «ἐσχάτων καιρῶν» ἢ καί ὡς πραγμάτωση τῶν ἐσχατολογικῶν ἐλπίδων τῆς Ἐκκλησίας καί ὅλων τῶν θρησκευτῶν. Τά κείμενά τους λογίζονται ὡς

ή «τελευταία αποκάλυψη τοῦ Θεοῦ», μέ τήν ὁποία παραμερίζεται ἡ Καινή Διαθήκη, γιατί δῆθεν, ἔπαυσε πλέον νά ἰσχύει ἢ ἔχει ἀνάγκη «συμπληρώσεως»!" (π. Ἀντ. Ἀλεβιζο-πούλου, Ἡ Ὁρθοδοξία μας, σελ.285).

Αὐτό ἰσχύει γιά ὅλες τίς χριστιανικές αἱρέσεις καί τίς παρα-χριστιανικές ομάδες, ἀλλά καί μερικές παραθρησκευτικές ὁργανώ-σεις. Ὅλες χρησιμοποιοῦν τήν Ἀγία Γραφή καί τήν ἐπικαλοῦνται καί ὑποστηρίζουν πώς μόνον ἐκεῖνες τήν ἐρμηνεύουν σωστά. Ὅμως, ὅπως σημειώνει καί ὁ μακαριστός π. Ἰουστῖνος Πόποβιτς: "Δέν ἀρκεῖ νά ἐπικαλῆται κανεῖς τήν Ἀγίαν Γραφήν, διότι καί ὁ διάβολος τήν ἐπικαλεῖται· καί καθ' ὅσον εὐρίσκεται εἰς μεγαλυτέραν ἀνάγκην, ὁλοέν καί περισσότερο τήν ἐπικαλεῖται «ὅπως ὅταν ἐπείραξεν τόν Κύριον εἰς τήν ἔρημον»" (Παραπομπή παρά Ἀρχ. Θεόκλητου Ἀθανασόπουλου, Ἐκκλησία: ὁ αὐθεντικός φύλακας καί ἐρμηνευτής τῆς Ἀγ.Γραφῆς, σελ.50).